

Рада директорів ЗВО I-II рівнів акредитації м. Києва
Методичне об'єднання голів студентських профкомів ЗВО
I-II рівнів акредитації м. Києва
Торговельно-економічний коледж Київського національного
торговельно-економічного університету
Коледж інженерії та управління Національного авіаційного
університету
Київський коледж комп'ютерних технологій та економіки
Національного авіаційного університету
Київський коледж будівництва, архітектури та дизайну
Десята міжнародна виставка «Інноватика в сучасній освіті»

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ КОЛЕДЖІВ

Збірник матеріалів науково-практичної конференції

(24 жовтня 2018 р.)

Київ
Четверта хвиля
2018

Формування професійно-ціннісних орієнтацій студентів в умовах коледжів. Збірник матеріалів науково-практичної конференції [за заг. редакцією Ю.В. Ївженка, О.А. Удалової]. – Київ : Четверта хвиля, 2018. – 72 с.

У збірнику представлені матеріали науково-практичної конференції «Формування професійно-ціннісних орієнтацій студентів в умовах коледжів», де розкриваються проблеми професійно-ціннісних орієнтацій у освітньому процесі коледжів: формування ціннісних орієнтацій студентів; формування мотиваційної готовності студентів до професійної діяльності; ключові компетентності; забезпечення умов саморегуляції; формування моральних цінностей особистості в студентському середовищі.

Розрахований на педагогічних працівників, аспірантів, та студентів закладів вищої освіти.

Редколегія може не поділяти погляди авторів, викладені у збірнику.

Автори несуть повну відповідальність за опублікований матеріал.

ЗМІСТ

<i>Удалова О.Ю.</i> Творчість як основа професійної адаптації студентів в процесі використання інноваційних методів навчання.....	5
<i>Сухова Г.Л.</i> Формування мотиваційної готовності студентів до професійної діяльності.....	9
<i>Сорвіна С.М.,</i> Продуктивне навчання як основа стратегії розвитку інноваційної особистості.....	12
<i>Яровий І.М.</i> Емоційна стійкість як професійно-ціннісна орієнтація студентів економічного профілю підготовки	17
<i>Лелюх Л.М., Трофіменко М.</i> Маніпулятивна взаємодія суб'єктів освітнього процесу.....	20
<i>Кравець Ю.В.</i> Забезпечення умов самореалізації особистості відповідно до її здібностей, суспільних та власних інтересів	25
<i>Коновалова О.В.</i> Маркетингові дослідження якості надання освітніх послуг закладом вищої освіти	29
<i>Анненков В.П.</i> Формування ціннісних орієнтацій студентської молоді, як першочергова задача навчального закладу	33
<i>Білановський О.М.</i> Ключові компетентності та формування професійно важливих ціннісних орієнтацій у студентів економічних спеціальностей коледжу при викладанні дисципліни «громадянська освіта»	37
<i>Бохонова Т.Ю., Гроза В.А., Тихонова В.В., Кисіль В.О., Лещинський О.Л., Томащук О.П.</i> Пропедевтичні засади створення комбінованих занять у процесі практичної підготовки студентів технічних спеціальностей	45
<i>Монастирська В.В.</i> Позааудиторна навчально-виховна робота як засіб підготовки молодих фахівців	50

<i>Миронович І.П.</i> Чи можна виховати в собі професійну придатність	53
<i>Мехтієва С.</i> Формування моральних цінностей особистості в студентському середовищі коледжу	56
<i>Ївженко Ю.В., Кислицька Н.Г.</i> Щодо проблеми формування ціннісних орієнтацій у майбутніх архітекторів	59
<i>Зданевич Д.</i> Прояв соціальної активності особистості у діяльності громадських організацій	62
<i>Камоцький М.</i> Вибір професії – життєво важливе рішення для молоді	65
<i>Марков М.</i> Проблеми формування ціннісних орієнтацій у підготовці майбутніх програмістів	67
<i>Гурина М.З.</i> Тенденції створення компетентнісної моделі сучасного фахівця-дизайнера	69

Удалова О.Ю., кандидат педагогічних наук,
доцент, старший науковий співробітник
Інституту модернізації змісту освіти

ТВОРЧИСТЬ ЯК ОСНОВА ПРОФЕСІЙНОЇ АДАПТАЦІЇ СТУДЕНТІВ В ПРОЦЕСІ ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ

Професійна підготовка і подальший професійний розвиток в ідеалі спрямовуються на досягнення професійних умінь і свідчать про характерне для особистості стійке утворення, що проявляється не лише в окремії формі діяльності, наприклад, у художньо-естетичній, але й у будь-якій іншій, у різних формах життєдіяльності, що є обов'язково творчими. Набутий культурний досвід особистості перетворює вроджені й розвинуті в період навчання та в безпосередній професійній діяльності властивості людини в нову якість, яка за інтелектуальною шкалою займає більш високу позицію. Так, пізнавальний інтерес і перший його прояв – зацікавленість студентів в процесі творчої діяльності – перетворюється в соціальну потребу в продуктивній праці і потребує самовдосконалення; почуття, які виникають з окремих емоцій, трансформуються в особливе естетичне почуття, яке детермінується прагненням до досконалості і краси творчої праці; уроджені й розвинені в процесі діяльності здібності, знання, уміння і навички – у професійний досвід і творчі нахили.

Соціальна потреба в продуктивній праці і потреба в самовдосконаленні в процесі творчості у взаємодії з професійним досвідом утворюють особливу форму діяльності, яка впливає на професійне самовизначення й адаптацію. Останнє найяскравіше проявляється в критичному ставленні до результатів творчості і виробленні конструктивних ідей щодо вдосконалення професійної діяльності, зокрема самовдосконалення й самоєфективності. Таким чином, відбувається детермінація структурних механізмів професійної адаптації, результатом якої є професійний розвиток і самовдосконалення з метою досягти певного рівня професійної майстерності [3].

Ми розуміємо творчу активність при застосуванні інноваційних методів навчання не лише як діяльнісний стан студента, але і як прояв певних якостей особистості. А тому формування творчої активності є безумовним підтвердженням професійного розвитку, зокрема творчих здібностей та мотиваційної сфери студента.

Зважаючи на органічну потребу включення професійно значущих якостей у структуру особистості, підкреслимо, що підготовка до професійної діяль-

ності є відповідним аспектом організованого цілісного процесу керування розвитком особистості. Ще очевиднішою є доцільність такого розуміння щодо профільної підготовки через використання інноваційних методів навчання.

Поняття «формування готовності до професійної праці» (коротко – «професійної готовності») найчастіше тлумачать вузько, орієнтуючись на сукупність ustalених вимог до професії, зумовлених її наявним або в кращому разі прогнозованим на найближче майбутнє характером. Проте слід дбати не тільки про це, а й про створення психологічних, а в суспільному масштабі – кадрових передумов для зміни характеру професійної праці в напрямі, який сьогодні не може бути конкретно визначений, але відповідатиме загальній спрямованості технологічних і соціальних зрушень. З іншого боку, ми приділяли увагу компенсації психологічно несприятливих особливостей певних видів праці, зокрема це стосується її монотонії, через винайдення можливостей для творчого підходу до виконавської (на первинному етапі) діяльності, а також для адекватної особистісної реалізації у творчій діяльності [6].

Педагогічне керівництво професійною адаптацією особистості неможливе без орієнтації на здібності студентів. Основу професійної адаптації становлять нахили та здібності до діяльності певного типу, що включають дві сфери: мотиваційну (схильність до відповідного типу діяльності), яка відіграє основну роль, та інструментальну. В останній провідне місце посідає володіння ефективними стратегіями діяльності, узагальненими способами дій, які забезпечують вільну орієнтацію у відповідному предметному полі, гнучке пристосування вказаних способів до особливостей конкретних ситуацій. Але за нашим припущенням, головне – це відповідний щодо специфіки професії або групи професій особистісний смисл зазначених інструментальних властивостей, їхнє концентрування навколо мотиваційного ядра. Ті чи інші прогалини в знаннях або навичках можуть порівняно легко надолужуватися чи компенсуватися, тоді як відсутність професійно значущої спрямованості особистості спричиняє низьку ефективність діяльності, внутрішні та міжособистісні конфлікти [2].

Унаслідок того, що рівень оволодіння діяльністю пов'язаний із поглибленням пізнання та практикою у професійній сфері, пріоритетний вплив на професійну адаптацію студентів здійснює розвиток комплексу творчих якостей особистості. У нашій програмі дослідницьких дій, розробленій на основі ідеї вдосконалення ранніх творчих задатків студентської молоді, визначені поетапно зміст та організаційні форми навчально-виховного процесу, завдяки яким виявляються потенційні можливості у сфері майбутньої професії, а також засоби впливу з метою їхнього вдосконалення. На першому етапі метою було з'ясування зацікавленості обраною професією, що виявлялося у розу-

мінні її привабливості, корисності, доцільності. Було виділено групу студентів, які проявляють творчий хист та активність у різноманітних справах, а тому спрямували зусилля на індивідуальну роботу з ними, розвиток їхніх пізнавальної та творчої активності. Вважаємо, що творчий процес може прискорити формування в цих студентів високих професійних якостей. Щоб забезпечити адекватність пропонованих положень, необхідно створити умови, які б сприяли ранній мотивації самовизначення. Однією з них є формування в студентів, починаючи з перших курсів, наукових уявлень про світ професій, про існуючий розподіл праці в суспільстві, про можливість творчо, цікаво працювати в будь-якій із них.

Було встановлено, що студенти виявляють бажання оволодівати способами аналізу професій, що включають загальні відомості про професію, характеристику процесу праці, короткі відомості про професійну підготовку та певні психофізіологічні вимоги до професійної діяльності. Зміст роботи у творчих студентських об'єднаннях може спрямовуватися саме на таку роботу. У результаті творча праця сприяє формуванню в студентів умінь «бачити себе», оцінювати свої дії, віддзеркалювати їх, учитися здійснювати самооцінку професійної діяльності, тобто в студентів формуються об'єктивні критерії самооцінки нахилів, здібностей, якостей, що позитивно позначаються на професійній адаптації.

Таким чином, проаналізовані компоненти системи творчої навчальної діяльності студентів не автономні, вони тісно взаємопов'язані й взаємообумовлені. Відносини взаємозалежності й взаємообумовленості проявляють інтегративні властивості й об'єднують компоненти в єдину систему: загальні цілі та завдання навчання – конкретизовані цілі та завдання творчої навчальної діяльності – зміст і основні напрями – її навчальні функції – засоби, форми й методи – умови функціонування – результати. Ігнорування одного з компонентів системи буде порушувати її цілісність і відобразитися на кінцевому результаті. Для того щоб будувати, удосконалювати, активізувати й розвивати творчу діяльність студентів, необхідно одночасно уточнити й конкретизувати цілі діяльності, визначити її зміст і напрями з урахуванням розвитку ринкової економіки, запитів і потреб учасників цієї діяльності, вибрати найбільш придатні форми, розподілити функціональні ролі між педагогічним колективом, організаторами (активом) і учасниками, ґрунтовно продумати педагогічний інструментарій такої діяльності, ретельно підібрати інноваційні методи навчання залежно від складу учасників, умов соціокультурного середовища, матеріальної бази [5].

У центрі педгогічного освітнього процесу повинна бути сфера творчої діяльності, розвиток і саморозвиток особистісних якостей, інноваційний підхід до творчого професійного становлення студентів. Сфера професійної

діяльності включає суспільні вимоги до неї, закономірності культурної ідентифікації особистості, культуровідповідні освітницькі системи, інноваційні педагогічні технології, способи створення культурних зразків суспільного життя та рефлексивних уявлень про них, особистісних властивостей студентів, що інтегрують ціннісні орієнтири та якості, професійні вміння, поведінку, індивідуальні досягнення у творчості, а також питання самопізнання, самовдосконалення й подальший професійний саморозвиток в умовах використання інноваційних методів навчання у закладах вищої освіти.

Список використаних джерел

1. Герман Н. Адаптація форм організації самостійної роботи студентів до сучасних технологій навчання / Герман Н., Тягунова Н. // Вища школа. – 2002. – № 4 – 5. – С. 53 – 61.
2. Зданевич Л.В. Процес адаптації студента і його особливості в педагогічному вузі // Наука і сучасність. – К. : НПУ, 2002. – Т. 30 : Педагогіка. Філологія. – С. 57 – 62.
3. Матвієнко О.В. Безперервна освіта в галузі інформаційних технологій як засіб соціальної адаптації / О.В. Матвієнко // Педагогічні інновації: Ідеї, реалії, перспективи : зб. наук. пр. – Вип. 5. – К., 2001. – С. 89 – 94.
4. Освітні технології : навчально-методичний посібник / О.М. Пехота, А.З. Кік-тенко, О.М. Любарська та ін.; за заг ред. О.М. Пехоти. – К. : А.С.К., 2001. – 256 с.
5. Підласий І., Підласий А. Педагогічні інновації // Рідна школа. – 1998. – № 12. – С. 3 – 17.
6. Сорочинська В.Є. Соціальна адаптація молоді в сучасних умовах // Нові технології навчання. – К., 2003. – Вип. 35. – С. 259 – 274.